

Competentieleren is niets voor het mbo

Onderwijsrevolutie wordt van bovenaf doorgevoerd zonder draagvlak van leraren

Het competentiegerichte leren is al geen succes op het hbo. En nu zou het ook op het mbo worden ingevoerd. Voorkom die ramp, stelt **Harm Beertema**.

Nu ook het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) op het punt staat het competentie gericht onderwijs (cgo) in te voeren, staat de Kamer voor de taak te oordelen hoe elders de invoering van het cgo is verlopen. Daartoe is een aantal onderzoeken gedaan die een verdeeld beeld geven. Wel is het volgende duidelijk geworden.

- Het competentieleren was niet wetenschappelijk onderzocht. Het

was vooral ideologisch bepaald, omdat het uitgaat van 'de nieuwe leerling' die kennis als zodanig niet meer waardeert.

- Het draagvlak onder docenten is te klein om een allesomvattende verandering door te voeren.
- Het 'oude onderwijs' was niet systematisch geëvalueerd. Onbekend is of een grootscheepse operatie wel nodig is.
- Neveneffecten met overig beleid zijn niet goed onderzocht.
- Het competentieleren, dat als experiment is ingevoerd, kan niet worden teruggedraaid, omdat de nieuwe infrastructuur geen mogelijkheden biedt voor andere vormen van onderwijs.

Dat er geen draagvlak is gezocht onder de leraren is de belangrijkste oorzaak geweest van het mis-

lukken van de invoering van het cgo. Door alle ROC's is kritiek van leraren weggezet als weerstand. De reacties waren overal hetzelfde: de leraren die weerstand bieden isoleren, desnoods werden ze ontslagen of op non-actief gezet.

Als men wel met elkaar in gesprek was gegaan, had veel schade voorkomen kunnen worden. Want het cgo is niet een kleine aanpassing van het bestaande onderwijs. Integendeel, het is een onderwijsrevolutie zoals die nog niet eerder is vertoond. Het cgo gaat namelijk uit van de 'nieuwe leerling', een leerling die van nature leergierig is en door zelfreflectie zijn eigen leervragen formuleert. De leraar is geen leraar meer, maar een coach die begeleidt. Maar de leraar werd niets gevraagd. Hij mocht slechts

de plannen uitvoeren die door de kenniscentra en onderwijskundigen werden uitgedacht.

Laten we er niet omheen draaien: het competentieonderwijs is een vergissing. Het heeft in het hbo al geleid tot een ernstige verarming van het onderwijs. Denk alleen al aan het drama van de opleiding van leraren voor het basisonderwijs, waar de studenten de basisvaardigheden rekenen en taal niet meer voldoende beheersen.

Maar voor het mbo wordt het drama nog veel groter. Deze leerlingen zijn nog minder in staat tot zelfreflectie, tot nadenken over hun eigen kunnen en tekortkomingen. Ze moeten in staat zijn om hun onderwijsleerproces te plannen, een tijdspad vast te stellen, evaluatiemomenten in te bou-

wen en hulpvragen te formuleren.

Maar al die vaardigheden horen tot het cultureel kapitaal van de middenklasse. Ze worden aangeleerd in witte middenklassegezinnen met hoogopgeleide ouders die hun kinderen opvoeden met aandacht voor deze vaardigheden. De tekortkomingen van het nieuwe leren zullen daar wel gecompenseerd worden door de omgeving waarin deze kinderen opgroeien.

Behoed daarom het mbo voor de uitwassen van ideologisch bevoegen onderwijskundigen en bestuurders. Herstel beroepsonderwijs, herstel de positie van de leraar, zorg dat het mbo weer toegang biedt tot vakmanschap.

Harm Beertema is bestuurslid van Beter Onderwijs Nederland.